

Tommi Taskinen Johanna Männistö

TULENHALTIJA JA MINÄ

TULENHALTIJA JA MINÄ

© 2020 Tommi Taskinen, Johanna Männistö
Graafinen ulkoasu, kuvitus ja taitto Johanna Männistö

Kustantaja BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 9789528018377

SISÄLLYS- LUETTELO

<i>I Eräs koulupäivä</i>	5
<i>II Mummola</i>	10
<i>III Salaperäinen alamaailma</i>	24
<i>IV Pelottava herätys</i>	40
<i>V Revontuliruhtinatar</i>	66
<i>VI Pimeän viettelys</i>	98
<i>VII Ompeluseura</i>	116
<i>VIII Vaarallinen tehtävä</i>	133
<i>VIII Alfa ja ennustus</i>	182
<i>X Kohti tunturivuorta</i>	194
<i>XI Painajaisia pimeydessä</i>	210
<i>XII Päätös</i>	224
<i>XIII Jäähyväiset</i>	246
<i>XIV Uusi alku ylämaassa</i>	253
<i>XV Valoa kohti</i>	264
<i>XVI Pimeän pitkä varjo</i>	278
<i>XVII Taivaan tulet</i>	288

LUKU YKSI

Eräs koulupäivä

Koulussa tuntui kauhealta.

Välitunnilla näin, kun Niko ja Marko tappelivat. Niko oli kuudennen luokan kovia jätkiä, jolla oli käskävä katse ja käärmeen kieli. Minä katsoin muualle ja tekeydyin huomaamattomaksi, jos satuin Nikon lähelle. Niko ei ollut koskaan yksin. Sillä oli aina kavereita, ja se sai jatkät nauramaan. Niko oli taitava jalkapallossa ja lätkässä. Tytötkin nauroivat

aina Nikon jutuille. Marko taas oli lyhyempi, ja sanotaanko että hieman tukeva. Marko puhui harvoin ja hän oli jotenkin omassa maailmassaan. Nikolla oli tapana nimitellä Markoa Tissimakeksi ja nauraa jatkien kanssa räkäisesti päälle. Yleensä Marko ei välittänyt.

Tänään Niko taas haukkui Markoa Tissimakeksi ja sanoi, että Tissimaken takapuolesta nousee puolikuu, kun persus noin paistaa, ja tönäisi Markoa. Sitä Marko ei enää jaksanut, ja kunnon tappeluhan siitä tuli. Ne vetelivät toisiaan tukasta ja löivät niin että lätisi. Jätkät kerääntyivät ympärille ja tilanne oli kuin jostain koiratappelusta. Katsojat huusivat jännittyneinä, ja katseet olivat naulittuna kehän keskellä käytävään kamppailuun. Onneksi raaka näytelmä loppui nopeasti, kun opettaja Ismo Jylhäsalu tuli paikalle ja erotti tärisevät ja sihisevät tappelijat toisistaan. Samalla kello soi ja porukat lähtivät tunnille. Kaikki puhuivat ja supisivat tappelusta. Se oli päivän kovin juttu.

Minua kylmäsi ja kauhistutti. Entä jos Niko olisi valinnut minut piinaavan pilkkansa kohteeksi? Se oli muutaman kerran katsellut mittailevasti, mutta olin laskenut katseeni ja mennyt nopeasti pois. En halunnut koskaan joutua Nikon käsittelyyn. Niko oli kuin kaiken näkevä korpipikotka, joka vaani tuimalla katseellaan seuraavaa uhria viilleltäväksi keskellä koulun pihaa. Tissimake oli epätoivoissaan rohkea, mutta minä en uskaltanut nousta Nikoa vastaan. Voi sitä murskaavaa voimaa, joka Nikolla oli katseessaan ja myrkyllisissä sanoissaan. Oli parempi olla vain kaukana, varjossa.

Musta naamio

Kuljen koulun pihalla, kukaan ei näe minua. Hiivin huomaamattomin askelin, hennosti, arkaillen. Väistän katseet ja vaikenen, itseni harmaaseen usvaan verhoten. Sillä minä olen salaisuus, joka täytyy piilottaa, muuten en uskalla hengittää. Jotain herkästi särkyvää, pinta kuin syksyn riskuinen ensijää. Ahdistaa. Minä pelkään, että se rikkoutuu, kaikki paljastuu ja haavoitun. Eikä pirstaleista minua kukaan osaa korjata. Siksi olen varovainen ja pidän itseni piilossa naamioni takana.

Koulun jälkeen juoksin salamana polkupyörätelineille. Hyppäsin vanhemmalta serkultani perinnöksi saadun haaleankeltaisen Joponi selkään ja sinkutin kotiin reidet soikeana niin nopeasti kuin pystyin. Pelkäsin törmääväni vielä kamppailun jälkeen kierroksilla käyvään kovi-en jätkien sakkiin. Onneksi selvisin ehjänä kotiin. Laitoin varmuuden vuoksi ulko-oven lukkoon hiestä märin, vapisevin käsin ja hengähdin. Ahdistus ja pelon tunne kalvoivat vieläkin mieltäni. Jos minä joutuisin Nikon käsittelyyn, ei kukaan uskaltaisi olla julkisesti kaverini enää ikänä. Se olisi ollut sama kuin olisi saanut paiseruton. Minusta olisi tullut totaalinen luuseri, rujo hylkiö, joka oli tuomittu vaeltamaan varjoissa. Nyt täytyi miettiä tarkasti, miten kätkeysin itseni Nikon katseelta. Minä näet pidin värikkäistä ja hienoista vaatteista, hatuista, koruista ja kengistä. Itse asiassa olisin halunnut pukeutua kuin vanhanajan keikari. Minusta sana keikari ymmärrettiin usein väärin. Värit, koristeet sekä muodot toivat elämään iloa, ja tunsin oloni onnelliseksi, kun sain pukeutua tuntojeni mukaisesti. Mutta päätin sitten tinkiä ulkoasusta, sillä Tissimaken kohtaloa en halunnut.

Olisi pitänyt tehdä läksytkin, mutta päivän tapahtumat pyörivät mielessäni. Ahdisti. Kun minua ahdisti tai halusin tehdä mukavan matkan toisaalle, luin historiaa. Napoleon Bonaparte oli aikanaan Ranskan keisari. Katselin hurmioituneena hänestä tehtyä maalausta, jossa hän silmät voimaa uhkuen osoittaa suuntaa joukoilleen takajaloillaan seisovan valkoisen ratsun selässä. Napoleon oli rohkea mies, jota kunnioitettiin läpi Euroopan ja joka kruunasi itsensä keisariksi

Notre Damessa. Miten joku on uskaltanut olla noin varma itsestään? Liu'uin mielessäni 1800-luvun alkuvuosiin. Kuvittelin itseni prameaan univormuun ja työtöhattuun astelemassa marmorista tehdyn palatsin saliin kimaltelevien iltapukujen joukkoon. Minulla oli varaa tulla huomatuksi ja seuraani oli pyrkyä. Asema tuo varmuutta. Kattokruunujen loisteessa ei Nikolla ollut kotia eikä varjoista ollut tietoaakaan.

Päiväuneni katkesivat, kun äiti tuli kotiin.

- Mitä kuuluu? Kuinka meni matikan kokeet, äiti huikkasi innoissaan. Matikan kokeet? Olinkin unohtanut päivän varsinaisen pettymyksen. Matematiikan summatiivisen kokeen arvosana oli nöyryyttävä 6 ½. Se oli huono numero ja tarkoitti, että minäkin olin huono, sillä mies on yhtä kuin hänen tekonsa. Näin minua oli opetettu. En löytänyt sanoja kuvaamaan epäonnistumistani. Tunsin kutistuvani ja halusin piiloutua varjoni taa. Pakoon en kuitenkaan päässyt, sillä äiti tuli huoneeseen ja

kysyi uudelleen kokeesta. Naamani loisti kelmeää pettymystä ja katse harhaili lattiassa. Sanoin tuloksen hiljaa mutisten. Äidin katse jäättyi hetkessä lähelle nollapistettä. Suusta tuli kireä viiva ja kulmakarvat tuntuivat kasvaneen viidakon lailla yhteen. Otsaan nousi hetkessä synkeän näköinen ryppyjen vuoristo. Äiti käytti ensin hiljaisuutta tehokeinona. Jännitykseni kasvoi odottaessani milloin hyökkäys alkaa.

Varsinaisen iskun hän antoi viiltävällä äänellään.

- Sen siitä saa, kun ei töitä tee. Noilla numeroilla sinulla ei ole tulevaisuutta.

Kohtaloni oli siis sinetöity jo viidennellä luokalla. Mitä tässä oli enää tehtävissä. Olin hämmentynyt, enkä tiennyt minne olisin pakahduttavan tunteeni piilottanut. Häpeä purkautui kyynelinä ja nyyhkytyksenä.

- Kyllä on syytäkin mennä itseensä ja miettiä, mikä meni vikaan. Säheltäminen sattuu, lausui äiti hitaasti ja jääkylmästi. Hän tuijotti hetken pistävästi, kääntyi ja meni vihasena pois.

Nyyhkytin yksin huoneessani ja tunsin tuottaneeni pettymyksen. Hävetti ja pelotti yhtä aikaa. Koulussa vaani armoton Niko ja kotona äitikin vaikutti arvaamattomalta. Kai sitä voisi tehdä enemmän töitä matikan kanssa, mutta kun se ei oikein uponnut päähäni. En tiedä kauanko olin ehtinyt ajalehtia murheiden armoilla, kun äiti huusi nimeäni.

- Juhana! Pakkaa tavarasi, menet mummolaan yöksi, hän sanoi tällä kertaa lempeä sävy äänessään.

En muistanut, että tuleva ilta oli aikuisten ilta. Isä ja äiti olivat menossa Koivusille. Jotain mahtavuutta sentään. Mummola oli minun näkemykseni paratiisista. Paikka, jossa tunsin oloni turvalliseksi. Paitsi että yöllä pelotti, mutta onneksi ei ollut vielä yö. Pakkasin reppuni, istuin hiljaa ja nolona auton takapenkillä. Äiti istui muina naisina ratin taakse ja lähti kuljettamaan minut kohti onnelaa.

Tuuli oli kääntynyt etelään.

LUKU KAKSI

Mummola

Auto kääntyi hiekkatielle ja kulki rotevien koivujen reunustamaa kujaa pitkin kohti määränpäätä.

Puut olivat seisoneet paikoillaan ainakin toistasataa vuotta, ja minusta tuntui turvalliselta kulkea puiden suojeluksessa. Harhailin ajatuksissani taas historiaan ja kuvittelin matkaavani tuulennopeudella valkoisten

hevosten vetämässä ratsutroikassa kohti palatsia. Koivukuja heijastui silmiini uljaiden vartiosotilaiden muodostamana kunniakujana, joka oli järjestäytynyt tuloani varten. Ennen pitkää silmiini piirtyivät palatsin ja sen puutarhan ääriviivat. Sinivalkoinen päärakennus, jonka ikkunanpokat, terassin pilarit sekä parveke hohtivat valkoisena. Ympärillä avautui valtava puutarha istutuksineen, pergoloineen ja verantoineen. Värimaisema oli haalean monenkirjava. Syksyn värit, keltainen ja punainen leikkivät kilpaa nurmikossa jäljellä olevan vihreän kanssa. Ilmassa väreili menneen kesän kaipuu ja luopuminen taas yhdestä vuodesta. Olin pakahtua ylpeydestä ja onnesta, jota tunsin mummolaa kohtaan. Mieli kuva ratsutroikasta vaihtui hetkessä Talbot Horizon -henkilöauton takapenkiksi huomattessani mummolan palatsialueen ainoan pienen kauneusvirheen. Laajan pihan raja-alueella oli kasa raunioita. Ne muistuttivat minua vanhasta aavemaisesta navetasta, joka oli romahtanut pari vuotta sitten eräänä talviyönä. Runsasluminen talvi oli ollut navetan katolle liikaa, ja se taipui talven voiman edessä. Serkkujen kesken huhuttiin navetan raunioissa olevan jotain salaperäistä, jotain vaarallista, joka pääsi valloilleen navetan romahduksen jälkeen. Käänsin pääni pois ja työnsin epämiellyttävän ajatuksen syrjään.

Auto pysähtyi päärakennuksen eteen. Halasin varovaisesti äitiä ja sain heipat. Auto jatkoi matkaansa ja kuljetti äidin kohti aikuisten iltaa. Toivottavasti äiti ja aikuiset yleensäkin osaisivat iloita elämästä ja ystävistä. Välillä minusta tuntui, että aikuisten maailmaa on mahdotonta käsittää. Hymy ei ehkä oikeasti olekaan hymy, vaan tuskan irvistys. Tai että kehu voi olla piilotettua pilkkaa ja viiltävää väheksyntää. Aikuisten maailmaa ymmärtääkseen ei riittänyt, että osasi lukea. Oli osattava myös tulkita, ja sittenkin lopputulos saattoi olla arvaamaton.

Käsittämättömän vaikeaa ja pelottavaa. Onneksi minusta ei tulisi vielä ihan heti aikuista. Oli pelottava ajatus kasvaa aikuiseksi.

Havahduin mietteistäni tähän hetkeen. Pinkaisin portaat ylös ja pinnistin voimani äärimmilleen saadakseni jyvän puuoven auki. Minua oli vastassa ihana lämpö ja taivaallinen tuoksu. Eteeni avautui valtava levestä ja tummuneista ikihirsistä tehty tupa, jonka sydämenä sykki punatiilinen leivinuuni.

Minulla oli joskus tapana uskaltautua tuon suuren uunin pankolle. Sieltä näki koko tuvan ja uunin lämpö syleili suloisesti vartaloa. Ei tarvinnut kauaa odottaa, kun historialliset tehtävät odottivat pankolle nukahdanutta poikaa. Tällä kertaa en ollut menossa uuninpankalle, vaan katseeni kiinnittyi tuvan keskellä olevaan jykevästä hirsistä tehtyyn pitkään pöytään, jonka kannella lepäsi kymmeniä ja kymmeniä vastaleivottuja karjalanpiirakoita. Pöydän päässä mummo voiteli piirakoita ja hymyili. Olin kotonani, ja onnen säteet olivat vihdoinkin kääntyneet minua kohti.

Juoksin mummon syliin ja pidin hetken ihan vain kiinni. Mummo silitti päätäni ja samalla hetkellä päivän varjot haihtuivat pois tietoisuudesta, jonnekin alitajunnassa sijaitsevien kurjien kokemusten erämaahan, jonne en aikonut joka päivä matkustaa.

- Maistuisikos pieni välipala, mummo kysyi.

Tiesimme molemmat, että tämä oli turha kysymys.

- Neljä karjalanpiirakkaa munavoilla ja metvurstilla kiitos, vastasin mummolle pikkuvanhan kohteliaasti, kuten aina.

Tuo lämmin hetki herkullisten karjalanpiirakoiden ja mummon kanssa ikihirsien keskellä oli päivän kruunu. Tunsin olevani erityinen, karjalanpiirakan ja mummon hyväksynnän arvoinen. Mitään muuta en sillä hetkellä ollut elämältäni vailla. Toivoin hetken jatkuvan ainakin tunnin tai kaksi.

Samalla kellonlyömällä tuvan ovi avautui ja sisään juoksi Anna.

Olin onnentuokion huumassa unohtanut, että myös Anna oli tulossa mummolaan yöksi. Anna oli saman ikäinen serkkuni. Minua hieman lyhyempi vaaleatukkainen tyttö, joka säteili iloa. Hänen silmistään kiilsä energia ja rajaton itseluottamus omiin kykyihin. Hän oli minua lähes kaikessa parempi, paitsi ehkä historiassa, mutta olisi ajanut ohi siinäkin, jos vain olisi lukenut hieman enemmän. Minusta tuntui, että hän onnistui kaikessa mihin ryhtyi. Ehkä hän oli naispuolinen Hannu Hanhi. Tulisikohan hänestä supersankari tai ainakin Peppi Pitkätossu? Olipa kyse mistä tahansa pelistä tai leikistä, Anna osasi ja voitti, ja sitä minä en aina kestänyt. Voit kuvitella, miltä tuntui, kun tytöltä tuli turpaan niin pingiksessä, korttipelissä kuin minigolfissakin. Olin joskus

Tarina pajan matkasta mielen ja maailman toiselle puolelle

Varkaus, ponteva ja kansainvälinen pikkukaupunki 1980-luvulla. 11- vuotiaan Juhanan keltainen Jopo kiittää pitkin lehmusten reunustamia katuja. Elämä on välillä sokerisen makeaa kuin kioskilta ostetut kymmenen pennin vadelmaluultokarkit ja radiossa soi Dingon Rio ohoi. Toisaalta eletään aikaa, jolloin kovanaamat laukovat lämäreitä kaukalossa ja nyrkkeilevät ilmaherruudesta nuorisotalon parkkipaikalla. Herkille tunteilijoille ei ajan ilmastossa ole sijaa. Erityisherkkä Juhana yrittää luovia tunteidensa kanssa ristiriitaisessa maailmassa.

"Tunnistin luonteeni herkkyyden, joka teki elämästäni valtavan rikkaan ja sai sen parhaillaan loistamaan sateenkaaren väreissä. Ehkä sisältäni löytyisi sateenkaaren pää, jonka pohjalla lepäsi aarre, oma sieluni. Mutta samalla tuo aarre tuntui joskus taakalta. Ikään kuin selkääni olisi lastattu loppuun asti pakattu rinka, joka oli täynnä tiiliskiven kokoisia tunteita. Taakka, joka sai aika ajoin heikot polveni notkumaan tuskan ja murheen painosta. Välillä tunteen maata kohti vetävä painovoima oli niin musertavan voimakas, että olin lähellä holtitonta pudotusta rinteeltä johonkin yksinäiseen syvänteeseen murheen laakson pohjalle. Elämä oli ristiriitaista, repivän ristiriitaista."

Eräänä yönä elämä muuttuu, kun Juhana temmataan mukaan elämänsä koitokseen kokonaan toiseen maailmaan. Keskellä tunturierämaata hän joutuu silmäkkäin pahimpien pelkojensa ja elämän peruskysymysten kanssa.

1980-luvun ajankuva, jylhä pohjoinen luonto, herkän pojan mielenmaisemat sekä mahdoton mielikuviutus piirtyvät sivuille rikkaan kerronnan ja hehkuvien maalausten kautta. Tarina antaa ajattelemisen aiheita niin lapsille kuin vanhemmillekin lukijoille. Voiko tuhansien tunteiden keskellä varttua täydellisen epätäydelliseksi minuksi, jollainen kaikkein eniten haluaa olla? Minuksi, jonka sielussa palaa toivon tuli.

ISBN 978-952-801-837-7

84.2

www.bod.fi